

Referat dad Ed. Campegl sur dal arondimaint dal parc naziunal:

Stima sign. president, stimada radunanza!

L'ultima radunanza cumünala giavüschet a la lod. sopra stanza, sco eir a mai da vulair sclerir il calcul, sco eir tuot ils puncts chi as referischan sur da la dumanda d'ingrandir ed arondir il parc sün territori dal cumün da Zernez. Avant tuot Als dumand s-chüsa, cha quai sta dumanda nun ha pudü gnir sclerida la radunanza passada e scha Els sun da cord ch'eu als tegn sü ca. $\frac{1}{2}$ ura ?? Eu chat per bö n cha la chossa gnia tattada obiectivamaing punct per punct e que seguaintamaing:

1. Indaniz per gods e pasculs,
2. Indaniz per dans causats tras sulvavischana;
3. Las forzas d'ova dal Spöl.
4. Remoneraziun per la clausura da Ghatscha da l'imbuochimaint da val Cluozza aint il Spöl lang la riva da L'En fin Val Mela;
5. Valür cha il parc naziunal figura per il cumün da Zernez in regard a l'intrada directa ed indirecta.

Il calculs fats per la redita netta dals gods as basan sün ils resultats dals ultims 8 ans, siand cha quels as po nomnar sainza scrupels normals o dafata favoraivels. per ils products forestals. Ils gods qua in dumanda han seguaintas dimensiuns:

Val Ftur fin Ova Spin 766 ha god productiv o in total 828 ha cun pas-ch e grippa.

Falcun dadaint e dadoura 188 ha productiv o total 252 ha cun grippa. In base a la masüraziun da nos gods, vain calculà cun üna pussibilita da tagl annual il, stadi actual da quists gods da:

	50 ₣	per Falcun dadaint	
	15 ₣	per Falcun dadoura	
	60 ₣	per ils gods dadaint l' Ova-Spin	suot il stradun
	<u>280 ₣</u>	per ils gods dadaint l'Ova-Spin	sur il srtadun
total	<u>415 ₣</u>		

Inclus ais In quai sta summa eir las büs-chas, perche sco chi san sun eir quellas üna part dal usche dit "Hiebsatz" o possibilita da tagl annual e na sco ch'ün crajaiva amo sur aint. Aint ils gods dal Fuorn ais quinta tuot la laina da sur 12 cm ("Brustdurchmesser") grosseza. Nels gods chasans vain masüra da 16 cm diameter insü!. Quai sta pussibilita da tagl annual ais pustüt per ils gods da Grimmels tenor experienza fatta, memm' ota, usche cha nun füss das dar da buonder, scha il calcul da rendita in ün per ans o decenis as reduca considerabelmainch.

Per Falcun dadaint ais mis il tagl pü ot sco normal, per pudair incas tagliar la prüma vouta la partida laina veglia süls plans, chi ais bainischem defetusa. Dalunz cha quella parzella ais tagliada la prüma vouta as sbasses il quintum dal tagl bainquaunt. Per Falcun suot he tut in calcul invezza da 25 ₣ sco chi tuna aint il plan d'economia 40 ₣ per an siant cha ca 40 % dal tgl füss roba suot il limid da 16 cm per ils gods chasans. Ultra que he tut in calcul na be 7 ₣ il meter rendita netta sco chi resulta our dals tagls stats executa in Falcun dadoura, dimpersai 9.- francs, sco il resultat dals tagls in Valainas e Costas Cluozza.

In multiplicchant ils imports da pussibilita cun la rendita netta da las parzellas avesssans ils seguaints resultats:

I. God Maun Grimmels suot il, stradun	54	x	4.83	=	260.-	frs
II. Gods Muottas da Grimmels e Crastatschas	284	x	4.54	=	1290.-	frs
III. God Falcun dadaint	50	x	3.40	=	170.-	frs
IV. God Falcun dadoura	40	x	9.0	=	<u>360.-</u>	frs.

per an fa ün total. 2080.- frs

ren-dita netta, sainza quintar la perdita da raccolta chi as ha demuossada fingia in las Muottas da Grimmels 20 e 30 %, ed amuntess pustüt in Falcun dadaint amo pü ot.

Ils calculs as basan sün ils pretschs dals ultims 8 ans tenor las venditas fattas in Grischun e qua a Zernez, ils quals amuntan per ils different assortiments da lainam franco chargia sün vagun

pin Obermesser	35.- frs per m ³	Untermesser	26.50 frs per m ³
larsch "	52.- frs per m ³	"	36.00 frs. per m ³
dschember "	50.- frs " m ³	"	38.00 frs. per m ³
tiou "	35.- frs " m ³	"	25.00 frs. per m ³
lattas	39.- frs " m ³	laina d'arder	24,60 frs per m ³

Per ils calculs d'assortiments gnit trat in consideraziun ils resultats dals ultims 10 ans, siand cha in quel temp as ha eir fat ün per tagls d'assortiments per ils gods dadaint l'Ova Spin cun 95 % laina d'arder e be 5 % laina d'adöver. In Falcun pero inua chi gnit taglia l'an 1920 reistan 76% laina d'arder e que be our da la partida gio-some sül plan, chi ais la plü favuraivla. In Costas Cluoza chi chi han la medemma cumpusiziun da lainam tant in grossezza sco eir in sortiment restettan be 20 % laina d'adöver. Eir Falcun dadaint demuosset tenor las masüraziuns medemmas cumpusiziuns da lainam sco Costas Cluoza e Falcun dadoura. Els vezzan cha que as tratta be da gods chi dan be laina d'arder e pochischma laina d'adöver. Gia dad ans innan avains nus adünna tgnü inavo cun ils tagls da laina d'arder, perche il cunsüm da laina d'arder ais i inavo d'an in an, sco chi vezzan our da seguaintas zifras: Il cunsüm e la producziun da laina d'arder ais i inavo be in ils 3 circuls forestals Engiadinais dal 1925 ad 1931 per ca. 6'500 ₣ o 10'000 sters. Il cumün da Zernez avaiva in media avant la guerra ün schmerz da 1'300 ₣ o 2'000 sters dapü sco hoz. Quaist schmerz da laina d'arder giará inavo amo pü ferm scha ils indriz da s-chodamaint cun öli e charbun augmainzan in quel möd sco l'ultim temp. Be gia our da quel punct da vista füs da sustegnär üna reducziun da producziun da laina d'arder. Nus schligerins nos marcha tras quist contrat per ca. 400 ₣ o 600 sters laina d'arder l'an e da l'otra vart ais quaista laina adonte cha la po creschaer inavant pajada sainza metter amo chapitals in ris-ch per tagls e condottas.

Las spaisas per la preparaziun ed il transport sün eir calculadas in base dals tagls fats in quaists gods, sco ain dals gods aint ils cumtuorns. Per ils transports da laina aint ils gods da Falcun dadaint avai eu m'indreschi fingia ün temp fa tar homens chi han experienzas in quaistas lavuors sco p.e. Signur Not Vital da Sent e signur Corray. Ils pretschs ch'ün am pretendeva he redüt per ca. 50% per ch'ün as possa almain preschantar üna cifra positiva. La vendita da la laina d'arder chi figura eir qua cun almain 76% avess dat esser fich favuraivla per chi resulta da quella almain las spaisas fattas, sainza calcular il fit dal chapital. o pü bain dity cha quella nun vala ünguotta. Eir aur da quel punct da vista fess il cumünmelder da pudai retrayar seit fit annual sainza avair da as arder las piclas cun spaisas per tagls e condottas.

Tras quastas cumbinaziuns gess natural a perder lavur per elavuraziun da 420 ₣ laina. Sco cha els san ais gnü elavurá an per an daspö 10 ans in media 900 ₣ da lavuraints eisters. Ultra que ca. 500 ₣ per an sun gnüts elavurats tras eisters domiciliats in cumün o accordants dals cumüns limitrofs, sainza quintar amo tuot ils lavuraints na svizzers chi lavuran insembel cun nossa glioud. ca 100 ₣ sun gnüts c condüts da vitürins na domiciliats in cumün an per an. Usche cha eir la reducziun da guadagn nun partuocha nos lavuraints per ünguotta. L'ocasiun da guadagnais ampla, subit cha il marchá da laina va normalmaing. Ultra quaistas partidas da god avains amo 600 ha god chasn cun üna pussibilita da 550 meters chi nun sun inclus in noss "Hiebsatz" e chi infin hoz num sun trats in adöver eir sch'els sun situats ingranda per pü favuraivermainch sco ils gods qua in dumanda usche cha üns tagl per an podess gnir augmenta per pü grand import sco quel chi va a perder (Xgleitender Etat.)

tras l'ingrandimaint dal parc previs.

Sco ultim punct chi resguarda la Producciun dals gods vulesse eu amo la dumanda stata tuochada la radunanza passada e chi resguarda la valur da la munaida ed ils prodots da nos gods. Per quel scopo he eu trat in congual ils pretschs da laina d'arder e la/lavuraziun da tala q.v.d. la valüta da la laina sün la tschücha .Quella eira a Zernez dal an 1900-1909 in media 6.24 frs. da l'an 1910-1915 6.26 frs. dal ~~19~~: dal 1916-1919 9.24 frs.dal 1920-1923c 7.12 frs.dal 1924-1929 6.80 frs dal 1930 -1931 5.20 frs.Uschea cha inveze d'avair svalütaziun da mun- ainda in quaist cas avains ün Augmuint.L'istess prodot ais hoz sün la tschücha plü bunmarcha sco avant la guerra. Il pretsch da vendita s'augmuinta da 12.85 Fr sün 23.- Fr o da 100% sün 287% la lavuraziun percenter da 6.61 Fr sün 17.- Fro da 100% sün 257 % ed il pretsch da lai d'arder sün la tschücha i gio da 6.24 Fr sün 5.20 Fr o da 100% sün 85 %.

Sianô cha ils gods dal parc sun ~~can~~ pitschna exepziun be gods chi prodüan laina d'arder ais l'affar stat fat gio l'an 1912 hoz pü bun sco quella vouta e na il contrari sco chi vain o gniva pretais. La tendenza dals fits sun dat ir ingio . Il usche dit Zins= fuss ais hoz suot l'otezza dal an 1912.Per tuotas precauziuns aüs cuntgnü aint il contrat dal parc üna neuva valütaziun davo 25 ans .Eu crai pero cha que füs ~~melder~~ forza melder scha quella obiecziun nun gnis in consideraziun , uschina savess ün constatar üna reducziun da valur dal oget.

La nouva aggiunta al contrat da servitut cun la confederaziun ais be ün'aggiunta e na ün nouv contrat .el ais üna part dal contrat da servitut dals 29.November 1913 sco eir da l'aggiunta dals 17 Avuost ~~1920~~ 1920 chi cuntegna il passus suot lit 4(extrat dal cudesch fundia "Die Schweiz.Eidgenossenschaft erklärt,dass sie die Stauung des Spöls ~~im Spätkessbach am Chänessbach~~ Stauwerke zum Zweck der Erstellung eines Elektrizitätswerkes od.anderen industriellen Unternehmungen keine Oposition machen wird.Diese Erklärung erfolgt unter Verzicht auf eine Entschädigung." E na sco chi gniva dit l'otra vouta da mürs dadour Cluozza ün passuns chi nun ais mai stat in ün contrat definitiv e verificcha dal cussagl federal.Il dret da trar a nüz las forzas dal Spöl as reserva,cun que il cumün nel parc,e scha vegn aggiunt al parc otras partidas , schi vala eir per quellas la cunvegna dals 17 Avuost 1920/infin cha tala nun vain expressamaingh~~e~~ annullada aint il cudesch fundiari.

Pü inavant ha que nom suot lit~~5~~ da la medemaa cunvegna :
" Die jährliche Entschädigung an die Gemeinde Zernez wird pro 1920 um die folgenden Jahre um 400.- fr. erhöht bis die Wasserkräfte des Spöls ausgebaut~~x~~ werden können. Quels 400.- Fr van natural subit a perder dal mumaint cha Zernez tira a nüz las forzas d'ova dal Spöl aint il parc Fintant ch'els pajan pero quels 400.- Fr a Zernez ,vain documenta cha il cumün ha il dret d'axplotar las forzas . Usche cha il cumün ha ad- üna amo lä pussibilita da retrar il fit da concessiun da 80 000 frs mis in vista ,scha ün as chatta l'utsché chi paja quels.

Eu he dit gia l'otra vouta ,cha quist passus nun po gnir tut sü amo üna vouta aint~~e~~ il contrat per na sgrattar inua chi nun pizcha. La sozietá per protectziun da la natura nun savaiva nencha novas da quaista giunta e ha vis que fich invidas pero massa tard ,davo la sancziun tras il cussagl federal. Nus nun stovain pero smanchar cha quaista societad ha la pussanza da schogler il contrat cur ch'Ella voul per tuot il parc,tenor il müdamaint dal artichel 9 dalla giunta dals 3.Avrigl 1914."Die Schweiz. Eidgenossenschaft ist berechtigt diesen Vertrag jeweilen nach Ablauf von 25 Jahren einseitig aufzuheben . Auch steht ihr das Recht dieser einseitigen Aufhebung zu,sofern der Schweizerische Naturschutzbund seinen verpflichtungen nicht nachkommen sollte.

Eu he gnü occasun da discuorer cun püssas persunas chi han grand influenza in quella sozietà e tuots eiran da l'istes avis, cha Zernez stuvess guardar da restar in bunas relaziuns cun quella sozietà perche cha fich blers commembers e chantuns ~~sunhan~~ han grand invilgia dal chantun Grischun sco eir dal cumün da Zernez, causa il parc. Els vulesan avair gugent qualchosa simil in lur cuntragias, pero il "Naturschutzbund" nun po gnir incunter a lur giavüschs siand cha sia cuntribuziun ais hoz amo liada per il parc naziunal. Eu nun stufchantess ils signuors be our da testardezza, siant cha eir els san far quint. Ed in ultim fan els tuot quaistas spaisas e sforz our da pür idealissem e mantegnan cun que tschertas valuors e bellazzas da nossa ontrada cha nus da püra chüza stovessans desdrüer.

Quants cumüns füssan grats d'avair ün' entrada da 6 000.- Fr per redüer per quel import las impostas e gabellas. Pustüt ils paur ston hoz far calcul, cha scha la comunita ha dad ozar sias impostas schi cha in prüma lingia vegnan els landervia. Avant sco surpassar la cuota da l'imposta chantunala han da gnir dozadas tuottas gabellas e taxas sün la valur reala. Scha els voutan far quetant be per gnir incunter ad ün per chatschaders schi sta que liber ad els!

Da Selva fin Val Mela gniss solum scumanda la chatscha. Al cumün ed a seis abitants na chatschaders nun ges a perder ünguotta, ne pascha ne pascul, ne ramma ne otra laina. Ogni ün ha la liberta da passar tras prada, gods, pasculs e munts sainza üngünas restricziuns.

In Reguard a la remoneraziun per dans causats tras la sulvaschina eira la radunanza l'otra vouta tuotafat mal orientrada .. Il regulativ nouv per indammisaziun per dans da sulvaschina datta dals 30 Settember 1927. El nun prevezza üngünas reducziuns da bonificaziuns. Tenor Art. 1 gemüss Art. 34 dala ledscha da chatscha chantunala " wird folgender Wildschaden vom Kanton angemessen vergütet. Art. 4 Die zu leistenden Schadenvergütungen richten sich nach den Marktpresen ! In üna gürada o uschedit "Bannbezirk" vain dannisà tuots danns da sulvaschina na be sco in reviers libers, be quel dan causà tras ils tschiervs. Artichel 1 a " Der im offenen Jagd gebiet durch Hirschwild verursachte, erhebliche Schaden! Artichel 7 "Der Geschädigte hat das Recht, innert 8 Tagen nach Empfang des Schadenprotokolls, beim kant. Polizeibureau eine zweite Schätzung zu verlangen." Usche cha malcuntantezza o reclamaziun cunter ingüsta calculaziunsun da valur be scha il, dannisà ha lascha stimar duos voutas il dan. Da quels cas nun he mai udi qua a Zernez adunte chi vain fat usche granda canera da vart dals chatschaders e lur aliats.

Artichel 10 "Die Kosten des Verfahrens trägt der Kanton e na sco ch'ün ha pretais, cha ils cuosts da la stima gnia paja dal danisà. - l'Import total amunta per il chantun l'an 1930 sün 25'547 Fr. Infin l'an 1926 eiran acreditats be 3'000.- Fr per quist post pero quels temps sun passats. Per quaist post nun prevezza la ledscha hoz üngüns limids.

Tenor la dumanda fatta gniss sara la chatscha sün ün territori da 2'218 ha god, pasculs, prada e grippa sur ed aint in god. Calculand per la rendita da god e pascul dal cumün da Zernez 2'580 Fr restess per quaista clausura da chatscha 3'420 Fr dals 6000.- Fr offerts o 1.55 Fr la ha. Que correspondes ca 19 voutas l'import cha il chantun retret in media ils ultims 8 an per la chatscha. Il chantun nun perda tras il contrat previs gnanc üna patenta. El ha pero indirectamaing ün intrada chi va ad ün da seis cumüns chi ha fich dabsügn da tals.

Forza cha singuls as dumandan, scha per cas la chatscha da revier avess da gnir introdütta in Grischun. Que là nun ais amo il cas

vouldi = XX gods = 2080.- Fr/an
parale = 500.- " /an
2580 + 3420 = 6000.-

per il momaintè nun sara neir da sperar cha la gnòia. Mettain pero il cas scha la gnis in desch ans schi avessans fingia spargna arduond 34'000 Fr sainza avair tut davent la pussibilita a nos chatschaders d'as pudair sfogar .Perche revier da chatscha per ils chatschaders da Zernez avains amo amplamainch, sainza avair il bsögn ne oblig da reservar terrain per chatschaders eisters ne d'oters cumüns.

Scha il cumün da Zernez avess tras quaista clausura da chatscha ün' avantach schi füss que tenor mai be pü sco dret ,perche la sulvaschina as nudria dals gods, Pasculs dal cumün ,bainschi eir da la prada privata, chi ha pero per part amo il dret da dumandar amo suraint ün indamniz.

In cungal cun nos reviers nun pudain nus sainz oter las chatschas da revier in Schvizzra ,perche quellas sun situadas be daspera ils centers d'industria ,inua ch'ün chatschader cun seis Auto po esser in poch temp in seis revier .Be per ils dar üna survista pos nomnar las seguaintas cifras da fitanza:

Il chantun D'Argovia ,chi ha da vegl in nan fita la chatscha ha momentan ün entrada media da	frs 2.60 per ha
il chantun Zürich	frs. 2.00 " ha
Thurgau	frs. 1.50 " ha
Luzern	frs. 1.05 " ha

Üen melder cungal füs da tour in consideraziun il reviers muntagnars dal Vörrarlberg ,chi ha similas circostanzas aco nos territoris da chatscha . Be cha il system da chatscha da fitanza data dal an 1848. La surfatscha ais ca 1/4 da quel dal chantun Grischun e ha retrat l'an 1929 sco record üna media da sia chatscha dad 1.20 frs per ha. Per la chatscha nel pajaaais da planüra da la citad da Feldkirch amunta l'import sün 1.70 par ha. Inveze cha per pajas muntagnard sco per exaimpel Bludenz e Schrunz riva sün 0.70 Fr per ha. Bain schi ais da dir cha 63 % dals chatschaders sun eisters. L'Inspector da Chatscha ramarcha bainschi in seis rapport " Dank dem hartnäckigen Patentjagden der Schweiz werden die Jagdzinsen in dieser Höhe gehalten." Illas otras parts da l'Austria sun ils pretsch blerun pü bas.

Cun que vögl eu finir ed als di be cha il parc ais hoz üna dumanda vitala per nos cumün, ed als ingrazch per Lur pazienza.

Ed.Campell.